

Alek Zwitter

Sveti
Pavel!
za nepopolne

SVETI PAVEL
ZA NEPOPOLNE

Alek Zwitter

**SVETI PAVEL
ZA NEPOPOLNE**

Družina
2014

**SVETI PAVEL
ZA NEPOPOLNE**

Življenje velikega apostola
v luči sodobnih vprašanj

<i>Spremna beseda:</i>	Gorazd Kocijančič
<i>Izdaja:</i>	druga dopolnjena
<i>Jezikovni pregled:</i>	Marija Bratina
<i>Grafična priprava:</i>	Brane Beno, Družina d. o. o.
<i>Izdala in založila:</i>	Družina d. o. o.
<i>Za založbo:</i>	Tone Rode
<i>Natis:</i>	Tiskano v Sloveniji
<i>Naklada:</i>	400 izvodov
	Ljubljana 2014

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani: **www.druzina.si**

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-36:929sv. Pavel
27-277-248.4

ZWITTER, Alek

Sveti Pavel za nepopolne : [življenje velikega apostola v luči sodobnih vprašanj] / Alek Zwitter ; [spremna beseda Gorazd Kocijančič]. – 2. dopolnjena izd. – Ljubljana : Družina, 2014

ISBN 978-961-04-0093-6

274242304

*Vsem, ki so utrujeni od enostavnih bližnjic
in iščejo Ljubezen,*

avtor

UVOD

Pavel ni kakšen harmoničen svetnik. Ni eden izmed tistih čudovitih likov, pri katerih je vse na svojem mestu, pri katerih se vse, njihova življenjska pot, njihov značaj in njihova duhovna karizma zlivajo v ubrano simfonijo. Takšen je Jezusov ljubljeni učenec, apostol Janez, takšen je bil v našem času Karel Wojtyła, ta izjemni papež dvajsetega stoletja.

Pavlov lik je poln nepopolnosti in neskladnosti. V njem sobivajo mnogotera nasprotja. Prav zato je toliko bolj osupljivo, da je kljub svoji nepopolnosti – ali morda prav zaradi nje – tako odločilno zaznamoval zgodovino krščanstva in, upam si reči, vsega človeštva.

Ko sem se v letu 2008/2009, posvečenem velikemu apostolu, poglobljaj v njegove spise, sem bil prisiljen opustiti stereotip o njem kot o blešččem, brezkompromisnem in (pre)drznem oznanjevalcu krščanske resnice. Presenečen sem odkrival, v čem je njegova skrivnost. Zaradi protislovnosti svoje poti se je bil toliko bolj prisiljen zateči v Božji objem. Zaradi neubranosti svojega značaja je moral neštetokrat prositi za Božje

odpuščanje. Pavel je, poleg evangelista Janeza, prvi veliki znanilec Božje ljubezni, Božjega usmiljenja, ki se nam je razodelo v Kristusu. Je predhodnik velikih sodobnih častilcev Jezusovega srca, kot sta Marjeta Marija Alacoque ali Favstina Kowalska.

V današnjem »razkosanem« svetu je Pavlovo sporočilo še posebej aktualno. Redki danes lahko zatrdijo, da je njihova življenjska pot ravna, brez stranpoti, brez ranjenosti in posebnih pretresov. Apostol odpira sodobnemu človeku Jezusovo ljubeče srce, kraj, kjer najde svoje mesto vsakdo, kjer se vsakdo lahko spočije in okrepi.

DOPOLNILO K NOVI IZDAJI

Pričujoče strani so sad trojnega srečanja: branja pisem sv. Pavla, moje osebne duhovne izkušnje in vprašanj, ki jih zastavlja današnji čas. Drugače povedano, bralcu sem želel ponuditi berljivo besedilo, ki združuje razlago Svetega pisma, osebno pričevanje in soočenje s kulturo današnjega časa. Upam, da je v tem moč te knjige; zavedam pa se, da je to obenem njena slabost. Ne vsebuje namreč izčrpnega komentarja Pavlovih pisem in v njej se nisem mogel dotakniti vseh pomembnih vidikov apostolove misli. Poleg tega se zavedam, da nosi moja interpretacija nekaterih odlomkov subjektiven pečat in da so moje misli včasih bolj podaljšek Pavlovih misli kot pa njihova podrobna razčlenitev.

Ob branju francoske izdaje (Paul, *l'imparfait de Dieu*, 2013) mi je nekdo dejal: »Originalnost tvoje knjige je v tem, da ne govoriš o tem, kaj je Pavel storil, ampak o tem, kdo je Pavel bil.« Dejansko je bila moja želja predvsem spregovoriti o njegovi temeljni duhovni izkušnji, o »duhovnem kraju«, iz katerega govori, iz katerega piše. Obstajajo mnoge obsežnejše, natančnejše

knjige o Pavlovem življenju, mnogi izčrpni komentarji njegovih pisem. Sam sem želel ponuditi bralcu ključ, prek katerega bi razumel, zakaj apostol razmišlja in piše na takšen način.

Nova izdaja sicer ne prinaša bistvenih vsebinskih sprememb. Vključili smo večino dopolnil, ki jih vsebuje francoska izdaja: francoski izdajatelj je namreč besedilo temeljito pregledal in predlagal nekatera tehtna teološka dopolnila, ki se nanašajo zlasti na opombe. Poleg tega smo se zaradi navdušenja, ki ga je požela naslovnica francoske izdaje, odločili tudi za novo, mladostnejšo zunanjo podobo.

Upam torej, da bo teh dvanajst »esejev« rodovitnih tudi v prihodnje ter vzbujalo v bralcih željo po branju Pavlovih pisem. Prepričan sem, da je njegova izkušnja bistvena za vsakega izmed nas in nam lahko pomaga razrešiti marsikatero vprašanje, ki nam ga zastavlja čas, v katerem živimo.

Alek Zwitter

1. BOG LJUBI NEPOPOLNEGA

Nekega jutra je ob jeruzalemskem templju završalo. Judovski verski voditelji so pripeljali na trg ženo, ki je varala svojega moža in so jo pravkar zalotili z ljubimcem. Mimoidoči so bili zgroženi. Pred tempelj je niso pripeljali po naključju. Tam je bil Jezus iz Nazareta, na novo vzhajajoči prerok, ki je imel vse več privržencev in čigar pravovernost je bila za mnoge vprašljiva.

»Učitelj, tole ženo smo zasačili v prešuštvovanju. Mojzes nam je v postavi ukazal take kamnati. Kaj pa ti praviš?« silijo vanj in preizkušajo njegovo pravovernost. Jezus počepne in piše skrivnostne besede po prašnih tleh. Ker mu kar ne dajo miru, se vzravna in vrže mednje stavek z eksplozivno vsebino: *»Kdor izmed vas je brez greha, naj prvi vrže kamen vanjo.«* Besede odzvanjajo v srcih Jezusovih prepirljivih nasprotnikov. Nobeden se ne more izogniti njihovi tihi moči. Nobeden ne more reči, da se ga ne dotikajo v njegovem najglobljem bistvu.

In tako ženini tožniki odhajajo drug za drugim, kakor raztepena tolpa poražencev. In najprej odidejo najstarejši. Ostaneta le še prerok in grešnica. Žena je zares

grešila in to dobro ve. Pred njegovim pogledom stoji sedaj gola in popolnoma ranljiva, kakor prestrašena srna na begu, ki se je ujela v past. Toda prerok izgovori nena-
vadno sočutne besede: »Kje so, žena? Te ni nihče obso-
dil?« Reče: »Nihče, Gospod.« In Gospod odgovori: »Tudi
jaz te ne obsojam. Pojdi in odslej ne gréši več!«¹

Isti pogled nerazumljivega odpuščanja je doživel ne-
kaj let pozneje mladenič Savel na poti v Damask, kamor
je odhajal nadlegovat mlado skupnost Jezusovih privr-
žencev. Savel je bil človek, ki je iskal popolnost. Bil je
človek visokih osebnih etičnih meril, globoko veren Jud
in, kot pravi sam, »po pravičnosti v postavi neoporečen«
(Flp 3,6). Verjel je v Boga, v Božjo svetost in bil prepri-
čan, da ga vestno izpolnjevanje Postave lahko pripelje
do duhovne popolnosti. Zaradi tako goreče navezano-
sti na Toro² se je celo odločil ostati neporočen – odloči-
tev, ki je bila med judovskimi rabini prava redkost.

In vendar, Savel v trenutku srečanja s Kristusom ni
bil več rosno mlad. Ne poznamo točne letnice njegove-
ga rojstva, a verjetno je bil takrat star med trideset in
petintrideset let. To so leta, ko človek že z gotovostjo
okusi, kako krvav je v resnici pod kožo. Savel je sicer
navzven vestno izpolnjeval predpise judovske postave
– in vendar je z leti v njem rasel občutek krivde. V pro-
storju njegove vesti so se nabirala manjša in večja sebič-
na dejanja. Verjetno ni šlo za vnebovpijoče grehe. Toda

¹ Prim. Jn 8,2–11.

² Prvih pet knjig Stare zaveze (1 Mz–5 Mz), Judom najdragocenejši del Svetega pisma.

idealizem dvajsetletnega mladeniča, ki verjame, da bo s svojo krepostnostjo spremenil svet, je bil v njem že močno nakrhan. Pravzaprav, čeprav si tega ni upal priznati, se ga je nekje v globini loteval obup nad samim seboj in lastno nepopolnostjo.

Gre za grenki realizem v odnosu do sebe, ki ga skoraj brez izjeme izkusijo moški, ko vstopajo v srednja leta. Realizem, ki ga doživlja mlad duhovnik, ki sicer redno moli brevir, a obenem dobro čuti, da mu sredi vsakdanjih opravil ne uspe živeti ljubezni do bližnjega in do Boga, za katero se je odločil na začetku svoje poti. Realizem, ki ga okuša družinski oče, ki sicer zvesto opravlja svoje dolžnosti v službi in doma in se morda v nedeljo celo udeleži svete maše, a vendar čuti, da postaja v moralnem smislu njegovo poklicno in družinsko življenje vedno večji kompromis.

Da bi sebi in svoji okolici dokazal gorečnost za Boga, se je Savel za povrh lotil preganjanja krivovercev iz ločine Nazarejcev, Kristusovih učencev. »Človek, ki se zaveda svoje krivde, išče, kako bi upravičil svoja dejanja pred seboj in pred ljudmi s tem, da se zmotno prepričuje, da ga v resnici priganja vnema za dobro.«³ Svoj notranji moralni primanjkljaj je želel tako nadoknaditi z na zunaj vidno gorečnostjo.

Toda kristjani, ki jih je videl umirati pred seboj, med njimi diakon Štefan, so se s sveta poslavljali z nenava-

³ Joseph Holzner, *Paul de Tarse*, prev. Léon Johnner, éd. Pierre Tequi, Editions Tequi, Paris 1997; naslov izvirnika: *Paulus*, Herder, Freiburg, Basel, Wien, 1964, 41.

dno milino in spravljenostjo na obrazu, z gotovostjo, da ne vstopajo v smrt, ampak v življenje.

S to »pravičniško« dejavnostjo sta, razumljivo, v Savlu notranja napetost in občutek krivde le še naraščala. Kmalu bo prisiljen ugotoviti, da si ni izbral pravega nasprotnika.

Ne vemo, kaj natanko se je zgodilo petintridesetletnemu Savlu na ravnici pred Damaskom nekje okrog leta 33 po Kr. Sam pripoveduje, da je nenadoma padel po tleh in zaslišal glas, ki mu je dejal: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš?« Vprašal ga je: »Kdo si, Gospod?« In glas je odgovoril: »Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš« (Apd 9,4–5). Savel je začutil, da gre za duhovno silo, ki se ji ne more upirati. Lahko se je le vdal. In ta sila je bila pretresljiva Božja ljubezen.

Če bi mu glas nasprotoval, če bi ga glas okaral za njegova dejanja, bi se mu Savel s svojim ognjevitim značajem gotovo skušal postaviti po robu. Toda zaslišal je ljubeči glas, ton, ki je v sebi že vseboval odpuščanje. Nanj Savel ni bil pripravljen, ob njem se je znašel popolnoma razorožen, saj je globoko v sebi, ne da bi vedel, že leta iskal prav to: kraj popolne sprejetosti, ljubezen.

Gre gotovo za temeljno duhovno izkušnjo njegovega življenja. Vso njegovo nadaljnjo dejavnost in vso njegovo teološko misel je treba razumeti v luči tega temeljnega doživetja, ki bi ga lahko povzeli z besedami evangelista Janeza: »Bog je ljubezen« (1 Jn 4,8).

Savlu je izkušnja srečanja s Kristusom pred Damaskom podarila popolnoma novo identiteto: prepoznal se je za grešnika, ki mu je odpuščeno po Božji dobroti.

Več kot trideset let pozneje je na večer svojega življenja to izkušnjo opisal z besedami: »*Kristus Jezus je zato prišel na svet, da bi rešil grešnike, med temi pa sem prvi jaz*« (1 Tim 1,15). Pri tem je bistveno, da se Kristus na križu ni daroval le za človeštvo kot celoto, ampak za vsakega grešnika posebej, za konkretne grehe vsakega posameznega človeka. Savel je doživel Božje odpuščanje na zelo osebni način: »*Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe*« (Gal 2,20). Kako neverjetno sproščeno je lahko kar naenkrat zadihal.

Človeku gledanje nase kot na grešnika že od nekdaj ni blizu, in to je razumljivo: brez zaupanja v Božje odpuščanje se s tem, ko se razkrijemo za grešne, v resnici postavimo na sodni stol.

Toda za tistega, ki na osebni način sprejme Božjo ljubezen, priznanje lastnih slabosti naenkrat ni več težko. Postane celo osvobajajoče. Kar naenkrat je človek pri Bogu sprejet takšen, kot je. Doživlja, da mu kljub nepopolnostim Gospod podarja mesto in poslanstvo v svetu in v svojem načrtu. In zaradi usmiljenja, ki ga je sam deležen in tako potreben, prične bolj blago gledati tudi na napake drugih.

Bono,⁴ pevec znane glasbene skupine U2, pravi o svojem prehodu v leta, ko se človek jasneje zave svoje nepopolnosti: »Ko se staraš, se tvoja predstava o slabih in dobrih fantih spreminja. Ko smo iz osemdesetih stopili v devetdeseta leta, sem nehal metati kamenje v očitne

⁴ Bono se je rodil kot Paul Hewson leta 1960.

simbole [družbene] moči in njene zlorabe. Začel sem metati kamenje v svojo hinavščino.«⁵

⁵ Michka Assayas, *Bono o Bonu*, Žepna knjiga / založba Učila, 2008, 107.

Sveti Pavel

za nepopolne

Apostol Pavel je velik in hkrati krhek svetnik. Pisec zamaje stereotipne predstave o njem in ga predstavi v vsej človeškosti, kot moža ognjevitih odzivov, protislovnih značajskih lastnosti in grešne zgodovine. Kot človek, ki je zato vse življenje stavil na božjo ljubezen ter v njej našel svobodo in sprejetost, je lahko še posebej blizu vsem, ki se spopadamo s svojo lastno ranljivostjo in nepopolnostjo. Pri Pavlu pa bomo našli tudi odgovore na vprašanja našega časa, kot so svoboda, avtoriteta, pomanjkljivosti ljudi v Cerkvi, moška in ženska narava, sprejemanje različnosti ...

... sinteza, polna svetlobe in prodornosti.

Duhovnost si radi zamišljamo kot način bivanja, ki presega naše zmožnosti in je onstran mere navadnega človeka /.../, nekakšen svojevrsten vrhunski šport. /.../ Kaj ostane nam, navadnim ljudem, ki česa podobnega nismo sposobni, a vseeno želimo osmisliti svoja življenja? Eden izmed odgovorov - odgovor, ki ga prek uvajajočega branja pisem apostola Pavla ponuja knjiga Aleka Zwittera - je pot nepopolnosti.

Gorazd Kocijančič v spremni besedi

ZALOŽBA
DRUŽINA

14,90 EUR

Alek Zwitter

se je rodil leta 1974 in bil v duhovnika posvečen leta 2006. Kot kaplan je deloval v župniji Trnovo.

Od leta 1997 je član Skupnosti Emanuel. Magistriral je na Inštitutu teoloških znanosti IET v Bruslju. Zdaj opravlja doktorski študij v Parizu, od leta 2013 pa je tudi župnik tamkajšnje slovenske skupnosti.